

№ 510-19
20.12.2024

ДО
ЕРДЖАН СЕБАЙТИН
ДИРЕКТОР РИОСВ – ВАРНА
Варна, ул. Ян Палах 4

МАРИЯН ЖЕЧЕВ
КМЕТ ОБЩИНА ШАБЛА
КМЕТСКИ НАМЕСТНИК
СЕЛО ГОРИЧАНЕ, ОБЩ. ШАБЛА

КМЕТСКИ НАМЕСТНИК
СЕЛО ПРОЛЕЗ, ОБЩ. ШАБЛА

ОТ
НИМЕКС-2004 ЕООД
ЕИК 131198809. Адрес: 9002 Варна,
ул.Ген.Колев №76, ет.3, ап.6
Телефон: +359885000295; +359888212385
Ел.поща: office@gorichanewind.eu
Управител: ЮСИ КОРХОНЕН
Лица за контакти: СТАНИСЛАВ ГОЧЕВ,
КЕНЕТ ЛЕФКОВИЦ- упълномощени лица

ПРЕПИСКА В РИОСВ: № 26-00-3468
ПО ВАШ ИЗХ. № 26-00-3468/A86/03.12.2024г.

ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СЕБАЙТИН,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЖЕЧЕВ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Настоящото становище е изготвено във връзка с текуща процедура по оценка на въздействието върху околната среда на ИП „Изграждане на седем ветрогенератора и промяна на техническите характеристики на същите- височина на кулата до 125м, диаметър на ротора до 163м, мощност до 8 MW”, в поземлени имоти: 58596.11.157, 58596.14.57 в землището на с. Прелез, община Шабла и поземлени имоти: 16095.14.193, 16095.14.189, в обособен път с идентификатор 16095.14.191; 16095.16.72, 16095.18.222 в обособен път с идентификатор 16095.18.224; 16095.28.134 в землището на с.Горичане, община Шабла и получени писма от Фондация „Вигория” и Национална гражданска инициатива „Бялата лястовица” с възражения срещу реализацията на ИП. С оглед изясняване на факти и обективност по реда на чл.35 от Административнопроцесуалния кодекс за писмата бяхме информирани от РИОСВ-Варна с изх.№26-00-3468/A86/03.12.2024г. Същите са подадени след 3- дневния законово определен срок за възражения по реда на ЗООС, поради което не са включени в становището ни от 29.11.2024 г., изпратено до РИОСВ-Варна, кмета на Община Шабла и засегнатите населени места.

Всички изложени в писмата твърдения намираме за неоснователни, неподкрепени с никакви източници и по същество повтарят част от изложените вече възражения на БДЗП и други организации и граждани, постъпили в срок след проведеното обществено обсъждане, на които с предходно писмо сме отговорили подробно и аргументирано.

По-конкретно, в писмото на фондация „Вигория“ се твърди, че с инвестиционното намерение се увеличава броя и вида на птиците, които са изложени на риск от значителни въздействия, а жителите ще бъдат изложени на риск от „нискочестотни енергийни трептения“, инфразвук, „инвазия върху обработваемата земя“ и отнемане на плодородна почва. Посочва се, че ВГ ще причинят замърсяване с химикали в околната среда.

В писмото на НГИ „Бялата лястовица“ се твърди, че ДОВОС е непълен, противоречив и необоснован, не са анализирани достатъчно рисковете от замърсяване на околната среда, влошаване на качеството на живот и промяна на предназначението на „стотици декари земеделска земя“. Посочва се отрицателното въздействие от генериран инфразвук върху живите организми. Според автора, не е изследван кумулативния ефект от факторите, замърсяващи въздух, вода и почва върху околната среда. Според автора, ще бъде увреден хумусния пласт, засегнат от строителните дейности.

1. Относно риска от значителни въздействия за птиците.

В наше становище от 29.11.2024 г. по постъпилите възражения на БДЗП и други организации сме разгледали детайлно изразените опасения във връзка с риска от сблъсък при полет, възможен бариерен ефект, възможно влошаване на качествата на местообитанието и прогонващ ефект за птиците в района на инвестиционното предложение, които тук не е необходимо да повтаряме. В получените две писма от Фондация „Вигория“ и НГИ „Бялата лястовица“ няма допълнителна информация, а са преповторени бланкетно част от вече анализирани в становището ни въпроси, към които тук препращаваме.

Оценката на риск от сблъсък е извършена на базата на многогодишни данни, събрани от мониторинг, с допускане на най-високи числености някога регистрирани. Моделът отчита числеността, наблюдавана височина на прелет, размери на вида, скорост на прелет, поведение на избягване, физическите параметри на вятърния парк (описани подробно на стр. 201-202 от ДОВОС) и много други параметри.

Както е описано на стр. 203 от ДОВОС резултатите от моделиране на риск от сблъсък показват, че рискът не е висок.

Резултатите от моделиране показват сравнително по-висок риск (а не висок риск в абсолютни измерения) за ограничен брой видове заради специфични за тях фактори. За тези видове, както и за видовете с по-неблагоприятен природозащитен статус (независимо от изчисленото ниво на риск), са предложени смекчаващите мерки, подробно описани в раздел 8 на ДОВОС, раздел 6 на ДОСВ и плана за изпълнение на мерките – Приложение №16 към ДОВОС. Считаме, че изпълнението на мерките снижава риска за тези видове също до незначително ниво. Предложените от нас смекчаващи мерки са базирани на подробен анализ на риска от сблъсък, както е изложено по-горе.

В допълнение, в доклада по ОВОС, въз основа на детайлен анализ на въздействието се достига до заключение, че има значително редуциране на засегнатите площи и възможното въздействие върху отделните компоненти на околната среда, в сравнение с първоначално заявения обхват на ИП от 2009 г.

2. Относно разположението на вятърния парк спрямо населените места и въздействието му- шум, инфразвук, ултразвук.

Територията на вятърния парк е разположена в землищата на селата Пролез и Горичане, извън регулацията на населените места. Най-близката урбанизирана точка на гр. Шабла до площадката на ИП е на разстояние малко повече от 5 км. Тази точка представлява гробищен парк, където няма постоянно присъствие на жители, и едва ли играят деца, както твърди ф-я „Вигория“.

Съгласно окончателния проект на ОУП, приет след проведени обществени обсъждания, площадките за ветрогенератори, предмет на ИП на „Нимекс-2004“ ЕООД, са включени в устройствена зона „Тевк“ /терени за площни обекти на техническата инфраструктура/. Община Шабла определя развитието на сектор „Възобновяеми източници“ и конкретно на вятърни електрически централи, на територията на общината, като целесъобразно, предвид големия ветрови потенциал в района за изграждане на вятърни електрически централи.

Отстоянията до регулацията на населени места са нормативно определени в Наредба № 14 и в ОУП на община Шабла. Спазени са нормативните отстояния за разположение на ветрогенераторите до най-близките обекти, подлежащи на здравна защита, както е посочено в раздел 1.4 от ДОВОС. След преценка на възможните отрицателни въздействия върху човешкото здраве, разположението на ветрогенераторите е съгласувано с РЗИ-Добрич при спазване на минималните отстояния до населени места (виж стр.4 от ДОВОС и табл.1.4-2) - няма ветрогенератор от проекта на отстояние по –малко от 500м. т.е. изискванията са спазени. Това е основната точка на обосновката, посочена в раздел 5.9 на ДОВОС относно здравен риск за населението.

Наистина липсва информация относно заболяемост на местното население, което е посочено изрично като пропуск в познанията на стр. 132 от ДОВОС. Но няма и никаква причина да се мисли, че инвестиционното предложение ще влияе върху респираторни и стомашно-чревни заболявания и рак, както загатва НГИ „Бялата лястовица“ в т. 4 от становището си. По-скоро „Съблодаването на хигиенно-защитните норми и ограничения характер на ветропарка не налагат провеждане на допълнителни изследвания по здравословното състояние на населението.“

Не е обосновано констатацията в т. 4 на становището на НГИ „Бялата лястовица“, че не е изследван кумулативния ефект на показателите, оказващи влияние върху човешкото здраве. Основният такъв фактор е шумът, а шумовият доклад (Приложение 23 към ДОВОС) разглежда кумулативното въздействие на настоящото и свързаното ИП, както и всички изградени ВГ и процедури такива (доколкото съответните ИП не са загубили правно действие) в радиус от 3км. На стр. 133 от ДОВОС са резюмирани факторите, които са разгледани при оценката на кумулативното въздействие: атмосферен въздух, почви, ландшафт, растителен и животински цвят, и др.

РЗИ е органът, който дава оценка на значимостта на положителните и отрицателните въздействия върху човека и възможния здравен риск от строителството и експлоатацията на ИП. По служебен път е получено положително становище с изх. №10-23-1/07.03.2023 г. от РЗИ-Добрич, относно оценка качеството на доклада за ОВОС на инвестиционното предложение, като потвърждава, че ИП е съответствие с допустимите норми на шум, че другите физични фактори, включително вибрации и електромагнитни полета не представляват рисков фактор по отношение човешкото здраве, и че при нормална експлоатация не се очакват неблагоприятни здравни ефекти както за населението на най-близките населени места, така и за временно пребиваващите лица в непосредствена близост до площадката на обекта. В писмо с изх. №10-83-1/21.08.2024 г., РЗИ-Добрич отново даде положително становище.

В доклада по ОВОС е разгледан раздел за влияние върху човешкото здраве, който показва, че няма риск за хората живеещи в близките населени места. Изводите на раздел 6.8 „Вредни физични фактори“ на ДОВОС (стр. 306-307) по отношение на шум, вибрации, и други фактори потвърждават това.

Според изготвения шумов доклад (Приложение №23 към ДОВОС), прогнозните нива на шум, отчитайки кумулативния ефект съответстват с нормативните изисквания. Заклеченията му доказват, че няма вредни нива на шум и не преминават нормативно определените като вредни за човешкото ухо. Въпросът подробно е разгледан в ДОВОС и в наше становище от 29.11.2024 г.

Причината за това е, че новите модели ВГ не са по-шумни от старите, въпреки по-големите размери. Общото ниво на шум, генерирано от 1 бр. ВГ от моделите ВГ, предвидени в измененото ИП с по-големи параметри, е почти еднакво с нивото, генерирано от 1 бр. от моделите ВГ, предвидени в ИП потифицирано през 2009 г. Следователно, намалението на брой ВГ се съпровожда със съществено намаление на общото шумово въздействие.

Следователно реализирането на ИП няма да доведе до влошаване на акустичните параметри на средата за обитаване на населението от най-близките населени места, а оттам – и до неблагоприятни ефекти върху здравето и самочувствието на хората. Дори с отчитане на кумулативния ефект от другите разрешени, одобрени и/или реализирани инвестиционни предложения за монтиране на ветрогенератори в землището на селата не е възможно по-значително въздействие върху населението.

Както е изложено на стр. 35 от ДОВОС, мерките за превенция и контрол на шума са основно свързани със стандартите за инженерно проектиране.

Допълнително препоръчаните мерки за управление на шума включват:

- Подходящо разполагане на вятърните паркове, за да се избегнат местоположения в непосредствена близост до чувствителни шумови рецептори (напр. населени места, болници и училища) – това е изпълнено от Възложителя, разстоянията до обектите, подлежащи на здравна защита са средно над 2 пъти по-големи от нормативно определеното;
- Спазване на националните и международните акустични стандарти за вятърни турбини (напр. Международна енергийна агенция – International Energy Agency, Международна електротехническа комисия – International Electrotechnical Commission и Американски институт за национални стандарти – American National Standards Institute) – вятърните турбини от ново поколение, разглеждани от Възложителя са съобразени с тези изисквания.

Относно изискването на чл.141, ал.2 от Наредба 14 към ЗЕВИ: „За съоръженията по ал. 1 (вятърните генератори) се предвижда ефективна изолация от шум, вибрации и инфразвук при спазване изискванията на съответните нормативни актове“, съответствието на ИП с Наредбата е изложено в табл.1.4-7 на стр.16 от ДОВОС, а именно: в ИП се разглеждат модели на ветрогенератори от най-съвременен тип, с по-ниска скорост на въртене на ротора и по-ефективно усвояване на ветропергийния потенциал, отговарящи на съвременните норми за ефективна изолация от шум, вибрации и инфразвук. При избора на конкретни точки за ветрогенератори са спазени изискванията за обезпечаване на ефективната им работа, съгласно чл. 141, чл. 141 а и чл. 142 от Наредба № 14 от 2005 г. за техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическата енергия.

Проблемите свързани с инфразвук визират по-стари модели ВГ, които вече не се произвеждат. В съвременните ветрогенератори с подобряване аеродинамичния профил на перките и оптималното им разположение по въздушния поток, генерирания инфразвук практически се свежда до минимум (ДОВОС, раздел 6.8.1 „Генерирани физични фактори – Инфразвук“ – стр. 276)

Съществуват няколко международни стандарта, които обхващат проектирането на ветрогенератори и задават изисквания за минимизиране на инфразвук и вибрации. Те се разработват основно от Международната електротехническа комисия (IEC) и Международната организация по стандартизация (ISO). Най-важният от тях е IEC 61400-1. IEC 61400 е серията стандарти за ветрогенератори. Тази серия покрива различни аспекти от дизайна, тестването и сертифицирането на ветрогенератори, покрива общите проектни изисквания, като взема под внимание структурните натоварвания и аеродинамиката, важни за минимизиране на вибрации. Този стандарт включва изисквания за устойчивост и надеждност, които също спомагат за намаляване на нежеланите вибрации и шум. Всички нови модели ВГ, разглеждани за ИП, са проектирани и сертифицирани в съответствие с международния стандарт IEC 61400-1, който предотвратява генериране на вредни нива инфразвук.

Следователно, при спазване на тези стандарти и добри проектни практики, ветрогенераторите не създават вредни нива на инфразвук, нито за хората, нито за други живи същества, а нивата на звуково налягане са в рамките на безопасните стойности за околната среда и здравето на хората.

В допълнение, и ф-я „Вигория“ и НИИ „Бялата лястовица“ твърдят за вредни въздействия на инфразвука върху хора и фауна – пчели, птици, прилепи, и микроорганизми, допускат такива въздействия като установени факти, които задължително следва да се разглеждат. Те не цитират никакви източници за тези твърдения. Научните познания относно въздействието на инфразвука, включително инфразвук, генериран от ветрогенератори, не са всъщност много добре развити. Има противоречиви заключения на различни проучвания и не може на този етап да се приемат такива твърдения като установени факти.

По отношение на ултразвука, той е разгледан на стр. 126-127 на ДОВОС. Ултразвукът е звук с честота, по-голяма от горната граница на човешкия слух, която е около 20 килохерца.

Според шведската Агенция по околната среда нивата на излъчени ултразвуци от турбините са толкова ниски, че не поражат никаква вреда за здравето.

Подобно на инфразвука, няма достатъчно научни данни, които да установят вредно въздействие върху флората и фауната което да бъде изследвано на ултразвук, генериран от ветрогенератори. Следователно изследване на въздействие на ултразвука не е указано от РИОСВ-Варна.

Вибрациите няма да представляват рисков фактор с отношение към човешкото здраве, защото те са технологично недопустими (могат да доведат до дефектиране на ветроенергийния агрегат).

По отношение на твърдяното от ф-я „Вигория“ изложение на енергийни трептения, на стр. 287 от ДОВОС е обяснено: „Съгласно Правилника за безопасност и здраве при работа в електрически уредби на електрически и топлофикационни централи и по електрически мрежи, издаден от Министерство на енергетиката и енергийните ресурси, в сила от 29.08.2004 г., (Обн. ДВ. бр.34 от 27 Април 2004г., изм. ДВ. бр.19 от 1 Март 2005г.), за електропроводни линии с напрежение до 110 kV се разрешават дейности на разстояние от нивото на най-ниския проводник не по-малко от 2,0 m, т.е. на такова разстояние електромагнитните излъчвания не застрашават човешкото здраве.“ Предвид това, абсурдно е да се твърди за въздействие на разстояние повече от 5 км.

По отношение въздействието върху биоразнообразието и по-точно, по указания на компетентния орган – РИОСВ, през годините Възложителят провежда конкретни мониторинги, наблюдения и изготвя анализи и доклади, с оглед събирането на представителна информация за района и отчитане на въздействието от реализирането на ИП. В това число, Възложителят извърши наблюдение на прилепите в района на ИП за няколко сезона (през 2010 г. и пролетта на 2011г. – обхванати са размножителен период и два миграционни сезона; мониторинг август-октомври 2022 г., мониторинг ноември 2022 г.- октомври 2023г.- обхванати са размножителен период и два миграционни сезона).

Мониторингът на прилепите включва теренни проучвания, улов с мрежи, анализи със специален софтуер от записани звуци от монтирани стационарни ултразвукови детектори. Подробна информация е представена в ДОВОС от стр.101. Заключение е, че в проучваният район на проектирания ВЕП не са установени големи водни тела, както и обширни горски масиви, които да бъдат използвани от прилепите за ловна територия. В радиус от 10 км в района около потенциалните ветрогенератори не са установени ключови убежища за прилепи. Предвид тези данни не се очаква наличие на значително отрицателно въздействие върху видовете прилепи, включително от генерирани шумове. Също така на стр. 122 от ДОВОС е разгледано състоянието на животинския свят и видовото разнообразие- в т.ч. и безгръбначна фауна.

3. Относно твърдението, че използваните материали при ВГ имат вреден за здравето характер.

Поради естеството на строителните дейности, през строителния период ще се изразходва предимно дизелово гориво, свързано със строителната механизация и тежкотоварните транспортни средства (доклад по ОВОС, стр. 28). В съответствие с Регламент (ЕО) 1272/2008 за класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси (CLP), горивото е класифицирано като опасно. Същевременно, строителните дейности на ИП не са пряко свързани с използването и прилагането на опасни химични вещества и смеси (ОХВ и С). Предвижда се тяхното наличие/използване, единствено като спомагателни материали, под формата на горива и смазочни материали във връзка с необходимостта ВГ да бъдат обслужвани от строителна техника. Обслужването на самата техника, ремонти и подмяна, ще се извършва в определени за това места, извън строителните площадки т.е. въздействието не е пряко.

След извършен анализ и оценка на въздействието върху компонентите на околната среда свързани с използването и съхраненето на ОХВ и С е констатирано, че поради ниските количества на ОХВ и С (няма съхранение на терена за реализация) няма основание за класификация по чл. 103 от Закона за опазване на околната среда. Независимо от горното, след дадени указания от компетентния орган, такава класификация е извършена (раздел 6.5 от ДОВОС). Докладът от класификацията е представен в Приложение №22, а заключенията са, че предприятието не е нито с висок, нито с нисък рисков потенциал. (което в контекста на ЗООС означава, че предприятието не достига минималната летва за такава класификация). В Приложение №22 са представени и задължителните информационни листове за безопасност на опасни химични вещества и смеси.

Единствено дизеловото гориво, което ще се употребява в периода на строителството, попада в приложение № 3 на ЗООС. Същото е поименно изброено в Част 2, т. 34 „в“ на приложение № 3 на ЗООС, с пределни количества за нисък и висок рисков потенциал съответно 2500 т и 25000 т. За сравнение, количеството на дизеловото гориво, което теоретично може да бъде налично на територията на площадката е до 1 т, предвид което същата не се класифицира с нисък или висок рисков потенциал.

От горензложеното личи, че цитирания пример на твърдяно от авторите на становището противоречие не е всъщност противоречие. Следователно не е обосновано твърдението че „Раздел 2.2 от ОВОС е изпълнен с противоречия“, като се цитира само един, неприложим пример.

Авторите на становището също така твърдят, че „Както при строителството, така и при експлоатацията се използват вещества, които са опасни за околната среда с различна степен на токсичност.“ Това твърдение е издадено от контекст. Както е показано в таблици 6.5-1 до 6.5-4 на ДОВОС (стр. 184-189), използват се дизелово гориво и смазочни масла по време на строителството, и смазочни масла, хидравлични масла, антифриз, и грес по време на експлоатация. Почти идентични химически вещества и смеси се използват в земеделската техника, с която съседните на ИП терени се обработват. Почти идентични химически вещества и смеси се използват и масово в автомобилния транспорт. Тази масова практика показва, че опасни по принцип вещества могат да се използват безопасно в съвременната техника. В настоящия случай, изводите от раздел 6.5 са, че „употребата и наличието на терена на гореспоменатите ОХВ и С не е основание за възникване на големи промишлени аварии“ (стр. 191).

Тъй като количествата са силно ограничени и при спазване на изискванията за смяна на маслата на строителната механизация на специално отредени за това места и предотвратяване на разливи от масла и нефтопродукти на обекта, този тип отпадъци могат да се намалят до минимум. Рискът е ограничен само до инцидентното им изтичане или капене на строителната площадка от евентуално лошо поддържана строителна техника. При спазването на всички изисквания, не съществува опасност за трайно замърсяване на околната среда с този тип отпадъци.

По време на експлоатацията, горещитираните ОХВ и С се използват в затворен цикъл, не се предвижда съхранение на свежи масла и охладителна течност на територията на площадката, генерираните отпадъчни масла и охладителна течност по време на експлоатация на ветрогенераторите (представляващи опасни отпадъци), няма да бъдат съхранявани на територията на площадката, и няма да бъдат налични опасни вещества, попадащи в Приложение № 3 на ЗООС“ (ДОВОС, стр. 182).

По отношение етапа на закриване и извеждане от експлоатация на вятърната централа, Инвеститорът залага на утвърдени международни стандарти и най-добри практики за опазване на околната среда. Основният план и амбиция за този етап са насочени към повторна употреба и рециклиране на компонентите на вятърната централа при извеждането от експлоатация. Основната цел е предотвратяване образуването на отпадъци и правилното управление на генерираните такива във фазата на демонтаж на съоръженията, както и възстановяване състоянието на земния слой в първоначалното му състояние (ДОВОС, стр. 175). Съгласно сключените със собствениците договори, демонтажа на фундаментите и рекултивацията на територията ще бъдат извършени за сметка на инвеститора.

Металните компоненти на съоръженията (стомана, мед, алуминий и др.) са почти на 100% рециклируеми. 80-90% от останалите части на съоръженията могат да бъдат рециклирани, или алтернативно, честа практика е електроцентрала да бъде преместена и преинсталирана на друго място или да се връща на фирмата-производител за капиталов ремонт и повторна продажба след обновяване (ДОВОС, стр. 175-176).

Крилата на ветрогенератор най-общо казано са изградени от фибростъкло /стъклени влакна/, въглеродни влакна, епоксидна смола и пластмасови композити. Дългогодишната световна практика е да се рециклира пластмасовия композит от натрошените крила, който успешно се използва като суровина за производството на цимент; създава се рециклируема смола позволяваща рециклиране на крилата и възстановяване на армировката; открит е химически базиран процес, наречен Cetec (кръгова икономика за терморективни епоксидни композити), който може ефективно да разгради „суперлепилото“ от епоксидна смола; в САЩ разработват начини за разграждане на композитните материали в крилата, като използват процес подобен на пиролизата. Carbon Rivers чрез тази технология вече оползотворява материалите и ги връща рециклирани в търговския оборот (ДОВОС, стр. 176). Тази световна практика подпомага политиката за стопроцентова успеваемост в рециклирането т.е. неоснователно е твърдението на ф-я „Вигория“, че „...екологична катастрофа... неизбежно идва след годините на експлоатация на ВГ“.

4. Относно почвите, хумусния пласт, къде се изнася и съхранява почвата:

В хода на процедурата по оценка на въздействието, Възложителят е разгледал подробно раздел 5.3 Почви на стр.89 от доклада по ОВОС. Именно там е упоменато, че „Мошността на почвената покривка е около 0,8 m“. В доклада по ОВОС има подробна информация за почвите в раздел 5.3, раздел 6.2 и раздел 8 „Мерки“. Реализацията на инвестиционното предложение, в т.ч. етапите на строителството и експлоатация, не са свързани пряко с използване на природните ресурси на почвите. Предвидено е

изкопаните земни маси да се използват за направа на обратни насипи около фундаментите, за подравняване и други облагородяващи дейности по терените.

Ветрогенераторите се монтират в посочените в доклада поземлени имоти, те са образувани като обособени части от по-големи имоти със стари номера, посочени в документацията, това е направено от Възложителя с цел да се намали площта на земеделската земя за промяна на предназначението. Предвид изискването на чл. 7(2) от Наредба №26 за отнемане на хумусния пласт от цялата площадка, площта на площадките е сведена до минимум. По този начин се минимизира въздействието върху земеделската земя и хумусния пласт.

Още в началото на доклада на стр. 19 посочваме, че „Хумусът се съхранява на временно депо за хумус с конструкция съгласно нормативните изисквания (Наредба №26)“. Също така видно от стр. 172 „Хумусният пласт ще се съхранява в съответствие с нормативните изисквания и след приключване на строителството ще бъде възстановен на местата, подлежащи на рекултивация, съгласно изискванията на Наредба № 26/1996 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (ДВ, бр. 89/ 1996 г., с изм. и доп.)“ , на стр.173 „Ще бъде определено и маркирано място за временното съхранение на отделения хумусен материал, които в последствие ще се използва при рекултивационните мероприятия“, в раздел 8 Мерки са предвидени мерки и дейности по опазване на отнетия хумусен слой, съгласно нормативната уредба. Временното съхранение на хумусния слой е обяснено по време на общественото обсъждане, проведено на 19.11.2024 г. в отговор на поставен въпрос от адв. Калчев от НГИ „Бялата лястовица“, който е протоколирано.

Съгласно чл. 14, ал. 1 от Закона за опазване на земеделските земи строителството може да се извърши само след отнемане на хумусния пласт, което ще се извърши само на изрично указаната площ. В последствие, хумусът ще се използва за обратен насип и за рекултивационни дейности в засегнати терени извън посочената за застрояването площ, в съответствие със ЗОЗЗ и изискванията на Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт. Не е необходимо издаване на заповед от Министъра на земеделието и храните по реда на чл. 7, ал. 6 от цитираната наредба, тъй като не се предвижда строителство без отнемане на хумусния пласт. Не е приложима процедурата, предвидена в чл. 12, ал. 1 от Наредба № 26 – не се извършва съгласуване с МОСВ.

В раздел 6.4.4 Третиране на отпадъци на стр.180- присъства като генерирани изкопани земни маси по време на строителството, но с това уточнение, че „Изкопаните земни маси е предвидено да се използват за рекултивиране, за обратни насипи около фундаментите, за подравняване и други облагородяващи дейности по терените. Хумусният пласт ще се съхранява в съответствие с нормативните изисквания и след приключване на строителството ще бъде възстановен на местата, подлежащи на рекултивация, съгласно изискванията на Наредба № 26/1996 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (ДВ, бр. 89/ 1996 г., с изм. и доп.).

Веднага след приключването на строителството монтажните площадки ще бъдат рекултивирани и засипани с почва до нивото на околния терен. На терени, разположени в обхвата на строителните дейности, ще бъдат ситуирани допълнителни временни депа за складиране на изкопаните земни маси за последващо използване при обратна засипка, вертикална планировка за осигуряване на наклони за оттичане на повърхностни води и за рекултивация, временно складиране на компонентите на ветрогенератора /витла, ротор, гондола, кула и др./, места за доставени строителни материали и оборудване, санитарно-битови съоръжения за осигуряване на безопасност по време на строителството, съгласно минималните изисквания за ЗБУТ.

Възложителят е разработил списък от мерки, обобщени в План за изпълнение на мерките (Приложение №16 към ДОВОС). Предложените мерки са с цел да смекчат въздействието, предотвратяването намаляване или където е възможно да прекратят значителни вредни въздействия върху околната среда в резултат на реализиране на настоящото ИП. Описаните мерки в ДОВОС, касаещи почвата и хумусния слой са както следва:

- проектът за изкопните работи на основите на съоръжението, монтажната площадка, подземните кабели и пътните подходи да се съобрази с изискванията на Наредба № 26/1996 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт /ДВ 89/1996 г., 30/2002/ като хумусния слой се събере и използва за рекултивация на обекта или на други обекти в района;

- да бъдат предприети мерки за възстановяване на съседни терени при евентуално увреждане от уплътняване на почвите, вследствие на строително-монтажни и др. дейности, чрез подходящи агротехнически мероприятия- мелниорации. Това е система от организационно-стопански, хидротехнически, химически и агролесомелниоративни методи, с които се цели да се подобрят неблагоприятните природни условия на земите за стопанско ползване;
- в района на ИП да бъдат предприети организационно-стопански действия с цел подравняване на почвената повърхност и декомпактирането ѝ, до възстановяване в първоначалния ѝ вид;
- да се вземат мерки за недопускане на рискове от пожари, разливи на горива от техника, нерегламентирано изхвърляне на отпадъци останали от строителната дейност, които могат да замърсят почвите и да влошат състоянието на местообитанията;
- прокарване на комуникационните обслужващи генераторите, да бъде подземно, по най-кратки траектории и в сервитутите на полските пътища, за да се сведе до минимум влиянието върху почвите в района на ИП;
- да се разработи и приложи проект за рекултивация, съобразен с конкретните условия и предложените мерки за максимално съхраняване на растителната покривка и нейното оползотворяване;
- да се предвиди ландшафтно възстановяване на терените, на временните площадки, временни пътища за достъп и трасетата на прокарана техническа инфраструктура;
- при рекултивационните мероприятия да не допуска внасяне на изкуствени торове и химични вещества за защита;
- проектът да предвижда площадки за временно съхранение на отделения хумус съгласно изискванията.

На стр.180 от ДОВОС- През периода на строителството ще се генерират основно изкопани земни маси, почва и камъни, дървесни остатъци и ограничени количества строителни отпадъци. Изкопаните земни маси е предвидено да се използват за рекултивиране, за обратни насипи около фундаментите, за подравняване и други облагородяващи дейности по терените. Хумусният пласт ще се съхранява в съответствие с нормативните изисквания и веднага след приключване на строителството ще бъде възстановен на местата, подлежащи на рекултивация, съгласно изискванията на Наредба № 26/1996 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (ДВ, бр. 89: 1996 г., с изм. и доп.). Дейностите включват както следва:

- изкопи за основите на фундаментите – с обща площ 3 710 m² и обем около 11 470 m³, за обратна засипка и вертикална планировка ще се използват около 9 170 m³ (за извозване остават около 2 300 m³ - льосовидни почви, негодни за обратен насип);
- изкопи за кранови (монтажни) площадки – с обща площ 22 330 m² и обем около 4 240 m³, които ще се използват за обратна засипка за оформяне на отвали и вертикална планировка;
- изкопи за траншеи с ширина 0,6 m и дълбочина 1,3 m за подземно полагане на елкарбелите на ветропарка – с обща площ 5 872 m² и обем около 7 630 m³, които ще се използват за обратна засипка;
- изкоп за пътища (за направа на нова пътна трошено-каменна настилка в зоната на съществуващи селскостопански пътища) – с обща площ 33 015 m² и обем около 3 300 m³ – всички ще се използват за обратен насип за оформяне на отвали;

Общото количество изкопани земни маси е около 26 640 m³ – от обща площ около 65 дка. В това число влизат и изкопаните хумусни маси.

Количествата са изчислени за всички съпътстващи дейности свързани с изграждането на ветрогенераторите, изграждането обхваща не само ветрогенератор, а и съпътстващата обслужваща инфраструктура, затова количествата са изчислени и обхващат всички дейности свързани с направа на изкопи и генериране на изкопани земни маси.

На стр.167- На терени, разположени в обхвата на строителните дейности, ще бъдат ситуирани допълнителни временни депа за складиране на изкопаните земни маси за последващо използване при обратна засипка, вертикална планировка за осигуряване на наклони за оттичане на повърхностни води и за рекултивация, временно складиране на компонентите на ветрогенератора /витла, ротор, гондола, кула и др./, места за доставени строителни материали и оборудване, санитарно-битови съоръжения за осигуряване на безопасност по време на строителството, съгласно минималните изисквания за ЗБУТ при извършване на СМР и специфичните изисквания на доставчика. Необходимата площ за тези временни дейности ще бъде определена съгласно предписанията в плана за изпълнение и организация на строителството и ПБЗ.

На стр.173- Код 17 05 04. Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03. Изкопните земни маси ще се образуват при подготовка на терена за строителството. Очакваното общо количество е около 26640 м³. Изкопните земни маси ще се образуват при подготовка на терена за строителството. Тези маси се образуват основно при необходимост от изкопаване на терена и формиране на изкопи за изграждане на железобетонни фундаменти за съоръжения, кранови площадки, изкопи за пътища. Тъй като теренът на обекта е равнинен, то тези неголеми количества земни маси ще се използват впоследствие при хоризонталната му планировка.

Упоменато е в доклада по ОВОС (стр. 180), че изкопаните земни маси е предвидено да се използват за рекултивирание, за обратни насипи около фундаментите, за подравняване и други облагородяващи дейности по терените. Т.е. след демонтажа на съоръженията почвеният слой се възстановява, като се използва хумусния пласт от вертикалната планировка.

Относно категорията на земеделската земя – тя е 3 /трета/, а бонитентният бал е 75, както е описано на стр. 15 ДОВОС.

Част от предпроектните проучвания извършени от Възложителя и на база, на които се развива проекта, са изготвените Инженерно-геоложки доклади на територията на всяка една площадка за ветрогенератор, даващи информация за геоложката основа, като заключение се изключва наличието на неблагоприятни физикогеоложки процеси и явления с повишен геоложки риск, освен сеизмичността. Основните неблагоприятни процеси и явления като свлачища, срутища, абразия, техногенна натовареност и др. за разглежданите площадки отсъстват. Съгласно сеизмичното райониране на България проучваната територия се намира в сеизмичен район. Това означава, че сеизмичният риск се отчита при проектирането на общата устойчивост на съоръжението, което е предмет на проект „Конструкции“.

5. Относно икономическите ползи за региона- подробно са изложени в т.2.3 от ДОВОС -социални аспекти от реализацията на ИП.

Както е описано в доклада по ОВОС фирмата Възложител на проекта е „Нимекс-2004“ ЕООД. Видно от справка в Търговския регистър, едноличен собственик на капитала е Таалери СоларУинд III Холдинг. Това е най-новият фонд на финландската компания Таалери Енергия, към момента управлява 5 фонда за частни капитали и притежава общ портфейл от 9,3 гигавата вятърни, соларни и акумулаторни мощности в Европа и САЩ. Отличава се с един от най-големите екипи в Европа, посветени на инвестиции във ВЕИ. Таалери Енергия инвестира в проекта чрез „Нимекс-2004“ ЕООД.

Относно как ще се транспонира инвестицията на Възложителя в национални и регионални планове, в ДОВОС (стр. 7 и 18) и в преходното ни становище от 29.11.2024 г., сме описали подробно съответствието на ИП с ОУП на общ. Шабла. В допълнение, една от констатациите на независимите експерти, изготвили доклада е „съответствието на инвестиционното предложение с мерките, заложи в Регионалния план за развитие на Северозточен район за планиране (СИРП)“ (ДОВОС раздел 10, „Заключение на експертите, стр. 330). На стр. 57 на ДОВОС е изложен същественият принос на ИП за изпълнението на Интегрирания план на Р. България в областта на енергетиката и климат до 2030 г. „Настоящото ИП ще допринесе с близо 7 % от целевото увеличение [на производство на ел. енергия от наземни вятърни централи]. Заедно със свързаното ИП, приносът към постигане на целевото увеличение ще надхвърли 10 %.“

Относно „повишаването на пазарната стойност на земята“ - в настоящия момент земите в тази зона са частни и са за земеделски нужди и тяхната стойност е сравнително ниска. При закупуване на земя с цел отреждането ѝ за електроенергийно производство, стойността ѝ се повишава, което е от обществен интерес. Както е обяснено, стойността на земята за енергийно производство значително надвишава стойността ѝ за земеделско производство.

Също така е изложено, че за голяма част от площадките за ветрогенератори инвеститорът е договарял да бъдат отдадени под наем, вместо да бъдат закупувани: „местни жители/ собственици на поземлени имоти вече получават и ще получават в дългосрочен план, парични средства на основание учредени вещни права за ползване и строеж, както и сервитутни права.“ (ДОВОС, стр. 32). Тези наеми са многократно повече от рентите, които собствениците им биха получили от арендатори. Тъй като стойността на поземлен имот е пряко свързана с доходите от същия, увеличените доходи от наеми водят до повишени стойности на имотите. От друга страна, същите собственици ще получават почти същото количество рента от

земелските си земи, тъй като само площта, заета от фундамента и довеждащия път не може да се обработва.

Важно е да подчертаем, че инфраструктурата в района на с. Горичане и с. Пролез понастоящем е в лошо състояние. Както е изложено на същата страница от ДОВОС, инвеститорът е поел ангажимент за съществени инвестиции в подобрието ѝ, включително рехабилитация на пътища и осигуряване на оптична линия до двете села. Това подобриение на инфраструктурата и други инвестиции по линия на договора за корпоративна социална отговорност от 21.11.2023 г. между Възложителя и Община Шабла ще допринесат за повишаване на стойността на урбанизираните имоти в селата.

Изказването, че „компанията не предлага морална компенсация и подобряване на дадени условия за по-качествен живот на местните общности“ считаме за неправилно предвид изброените в т.2.3 от ДОВОС социални аспекти от реализацията на ИП, които го оборват, а именно:

- Ще бъде ангажирана местна работна ръка, местни фирми от Северноизточна България - доставчици, изпълнители на различен етап от изпълнението на проекта, най-вече за строителство, експлоатацията, и поддръжката на ветроенергийния парк, както и организации ангажирани с дългосрочни кампании по мониторинг, в целия процес по реализиране и експлоатиране на проекта. В резултат, на което в района на Северноизточна България и в частност на град Шабла ще се усетят значителните ползи и директни финансови средства;
- В бюджета на Община Шабла ще постъпват ежегодни приходи от продажбата на електрическа енергия по силата на договор за корпоративна социална отговорност от 21.11.2023 г. между Възложителя и Община Шабла. Договорът определя тези приходи като 1% от нетната печалба на „НИМЕКС-2004“ ЕООД, но не по-малко от 100 000 лева годишно през целия експлоатационен период на ветроенергийния парк. Средствата се изразходват според годишна програма, съгласувана между страните по договора и в последствие одобрена от Общинския съвет на общ. Шабла, с цел повишаване на стандарта на живот в Община Шабла, включително чрез осигуряване на безвъзмездно финансиране за реализация на значими инфраструктурни проекти (не е изключено изграждане и поддръжка на пътища, противно на твърдението на НГИ „Бялата лястовица“) и подпомагане на образованието, културата, здравеопазването, спорта, туризма, социалните и младежки дейности. Договорът предвижда механизми за отчетност и контрол върху изразходваните средства, и съобразяване с принципа на устойчиво развитие на общината, както и с публикуваната политика на Гаалери Енергия за околна среда, общество, и корпоративно управление;
- В Община Шабла в дългосрочен план ще има постъпления от местни данъци и такси, от различни административни такси и услуги;
- Местни жители/ собственици на поземлени имоти вече получават и ще получават в дългосрочен план, парични средства на основание учредени вещни права за ползване и строеж, както и сервитутни права. Това би се отразило изключително добре на живота и здравето на хората, би подобрило не само тяхното благосъстояние, а и това на семействата и наследниците им;
- Ще се използва местна леглова база, къщи за гости, във връзка с пребиваването на различни изпълнители и специалисти по проекта, в дългосрочен план- при реализирането и експлоатацията му, ще се осигурят допълнителни приходи на местното население;
- Ще бъдат рехабилитирани важни пътища и инфраструктурни елементи в района на селата и гр. Шабла. Ще се подобри местната инфраструктура;
- Ще бъде осигурена оптична линия за интернет към с.Пролез и с.Горичане, така ще се осъществи една дългоочаквана свързаност и инвестиция от жителите на района на селата;
- Непаричните ползи от проекта са свързани със спестени вредни емисии от изгаряне на твърди и течни горива за производство на електрическа енергия. Това косвено подобрява качеството на живот на населението в районите на ТЕЦ. Внедряването на нови модерни технологии за добив на електроенергия от вятъра повишава „европейското“ самочувствие на хората в този селскостопански район на страната.

Относно смяната на предназначението на земеделската земя за „електроенергийни нужди“ сме предоставили подробна информация за площите, дадена в табличен вид на стр.9 от ДОВОС (също се споменава и на други места в доклада- на стр.166, 167 и др.). Трайно ще бъде сменено предназначението на 19,99 дка, съгласно изработените подробни- устройствени планове- план за застрояване. Като се има предвид, че общата площ на обработваемите земи в общината е около 261 058 дка, то площта с променено предназначение за ветропарка – 19,99 дка се равнява на 0,0075% от обработваемата земя, това не са стотници декари.

6. Относно твърдяната непълнота и манипулативно съдържание на доклада:

- Че докладът не разкрива в детайли технологията на добив на ел. енергия (т. 1 от становището на НГИ „Бялата лястовица“): Авторът не цитира никакви доводи за това си твърдение и пренебрегва цяла част на доклада - заглавието „Технология за добив на ветрова електроенергия, технологична схема и параметри на ветрогенератора“ (в раздел 2, „Анотация на инвестиционното предложение“, стр. 23-27 от ДОВОС);
- Че не е направен анализ или сравнение с потенциалните загуби (т. 2 от становището на НГИ „Бялата лястовица“): Авторът не цитира никакви доводи за това си твърдение и пренебрегва цяла част на доклада – анализът на алтернативите, представен в раздел 4 на доклада, „Алтернативи за местоположение, капацитет и технология и мотивите за направения избор, имайки предвид въздействието върху околната среда, включително „нулева алтернатива“ (ДОВОС, стр. 46-58).
- Че има манипулативно цитиране на замърсяване на други ветроенергийни паркове (т.3 от становището на НГИ „Бялата лястовица“): Няма нито един такъв цитат в ДОВОС.
- Че има манипулативно цитиране на „замервания на шум“ на други ветроенергийни паркове (т. 3 от становището на НГИ „Бялата лястовица“): Авторът не излага никакви мотиви защо смята това за манипулативно. В контекст, визираните измервания на шум са от ВЕП „Св. Никола“. Раздел 6.8.1.1 на ДОВОС (стр. 274-276) съдържа преглед на промишлени източници на шум в района на инвестиционното предложение. Това е стандартна част от общия анализ на шум. По линия на ЗДОИ са получени специфични периодични измервания за всички предприятия в радиус от 10 км., които са подали доклади за такива. ВЕП „Св. Никола“ е едно от тях.
- Че окачествяване на въздействията е манипулативно (т. 3 от становището на НГИ „Бялата лястовица“): Отново, авторът не излага никакви мотиви защо смята това за манипулативно и показва непознаване на законодателството. Окачествяване на въздействия е съществена част от оценката им, без която доклад за оценка на въздействие върху околната среда би бил непълен и нецелесъобразен. Съгласно чл. 83(5) на ЗООС, експертите, изготвили оценката дават заключение.
- Че „крайното заключение за построяване на ВЕП не кореспондира с измененията, които реално настъпват както с природата, така и със здравето на хората“ (т. 2.2 от становището на ф-я „Вигория“): Като довод в подкрепа на това, авторът твърди, че „Опитът в други страни и у нас ясно сочи вредното въздействие на ВГ върху природата и хората“, без да цитира никакви научни проучвания или други данни – това е просто голо твърдение неподкрепено с факти.

7. Относно твърдяното неспазване на законодателството:

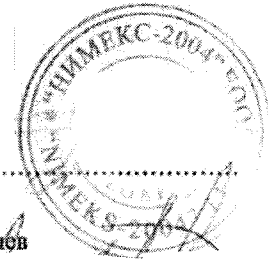
- Че „няма регламент, който да задължава инвеститора да поеме своята отговорност и вина при замърсяване и екологични щети“ (т. 3 от становището на НГИ „Бялата лястовица“): Авторът не отчита, че „замърсителят плаща“ е основополагащ принцип на екологичното законодателство на ЕС. Авторът конкретно не отчита Директива 2004/35/ЕС, изменена с Регламент ЕС 2019/1010, и транспонирана в българското законодателство чрез ЗОПОЕЦ и Наредба №1/29.10.2008 г. във връзка с прилагането му;
- Че инвеститора „заобикаля закона за концесиите и закона за опазване на земеделската земя“: По отношение на ЗОЗЗ сме изложили съображенията си за минимизиране на въздействието подробно в т. 4 по-горе. По отношение на закона за концесиите, той касае подземните богатства и изключителната държавна и общинска собственост. ЗК просто не е приложимо във връзка с настоящото инвестиционно предложение.
- Че „не е редно Възложителят сам да определя природните местообитания“ (т. 2.2 от становището на ф-я „Вигория“): Това твърдение показва непознаване на законодателството. Съгласно чл. 83(1) на ЗООС, „оценките... се възлагат ... от възложителя на предложението... на колектив от експерти с ръководител.“ Експертите са независими (чл. 83(4), т. 1) и трябва да се съобразяват с европейската и българската нормативна уредба за околната среда, както и с приложимите методически документи (чл. 83(4), т. 2).

В заключение, смятаме двете разгледани становища за необосновани. В тях не се съдържа нова информация, различаваща се от представената в ДОВОС и/или разгледана по време на общественото обсъждане, поради което не следва да се налага извършване на нови проучвания и допълване на ДОВОС.

Не са налице обстоятелства по чл. 17, ал. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, поради което обстоятелствата, определени в чл. 39, ал. 10 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, са неприложими.

С уважение,

С. Гочев

К. Лефкович